

**Силабус дисципліни
«ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА»**

**Освітній ступінь «Бакалавр»
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма
«СПІВ»**

Рік навчання: III, IV

Семестр: 6; 7; 8

Кількість кредитів: 9

Мова викладання: українська

Керівник курсу ОК 33 «ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА»

Плахотнюк Вікторія Генрихівна – кандидатка культурології, доцентка, викладачка кафедри «Мистецтво співу»

Викладачі дисципліни:

Кочерга А. І. – народний артист України, завідувач кафедри «Мистецтво співу», професор.

Коротя-Ковальська В. П. – народна артистка України, професорка кафедри «Мистецтво співу»;

Кононова М. В. – заслужена артистка України, кандидат мистецтвознавства, викладачка кафедри «Мистецтво співу»;

Бойко І. М. – викладачка кафедри «Мистецтво співу», голова ПЦК «Мистецтво співу».

Контактна інформація: viktoriiavgfp@gmail.com
kkovalska.vp@gmail.com
irina_grande@ukr.net

Прореквізити та постреквізити дисципліни

Прореквізити дисципліни.

ОК 8. Історія світової музики.

ОК 10. Сольфеджіо.

ОК 11. Гармонія.

ОК 13. Теорія музики.

ОК 15. Спеціальний клас. Сольний спів.

ОК 17. Загальне фортепіано.

ОК 18. Концертмейстерський клас та мистецтво акомпанементу.

ОК 19. Охорона та гігієна голосу.

- ОК 20. Іноземна мова італійська (за професійним спрямуванням).
- ОК 21. Вокальне аранжування та читання партитур.
- ОК 22. Основи диригування.
- ОК 29. Педагогіка і психологія.
- ОК 30. Методика викладання фахових дисциплін (спів).
- ОК 32. Методико-виконавський аналіз педагогічного репертуару.

Вивчення дисципліни завершується Атестаційним кваліфікаційним екзаменом.

Призначення дисципліни

Навчальна дисципліна «Педагогічна практика» є обов'язковою дисципліною в циклі професійно-практичної підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Спів». Призначення дисципліни «Педагогічна практика» полягає в підготовці здобувача вищої освіти до здійснення професійної діяльності в якості викладачів співу в мистецьких школах.

Студенти практично оволодівають методикою викладання сольного співу та застосовують на практиці знання, вміння з дисциплін циклу професійної і практичної підготовки; вивчають педагогічний досвід провідних викладачів сольного співу. Вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти навичок самоаналізу та аналізу в процесі практичної роботи з учнем, об'єктивного оцінювання результатів роботи; сприяє формуванню особистісних якостей студента, які необхідні викладачу сольного співу в професійній роботі; розвитку вміння планувати навчально-виховну роботу в залежності від індивідуальних особливостей учнів та етапів навчання; формує у студентів стійкий інтерес до обраної професії, стимулює до самонавчання та самовдосконалення; визначає професійну придатності студента-практиканта до роботи викладачем співу у мистецькій школі.

Відповідно до освітньо-професійної програми, вивчення дисципліни «Педагогічна практика» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей:**

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 6. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасним знаннями.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.

ЗК 12. Здатність працювати автономно.

ЗК 14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК 10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК 14. Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.

СК 15. Здатність здійснювати лекторську діяльність в сфері музичного мистецтва.

СК 17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, педагогічної діяльності.

СК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Метою навчальної дисципліни «Педагогічна практика» є – формування у студента систему знань, практичних вмінь та навичок, а також професійні якості і психологічні властивості, необхідні для викладання предмету «Спів (академічний; народний)» в мистецьких школах.

Зміст і структура дисципліни

Дисципліна «Педагогічна практика» викладається протягом трьох семестрів (модулів) і передбачає різні форми аудиторної і самостійної роботи здобувача вищої освіти. Значна частина практичних занять присвячена практичному вивченню і аналізу методик провідних викладачів співу (пасивна практика). Також передбачена активна практика – проведення

студентом частин уроку і залікових уроків зі співу. Підготуватися студенту до проведення уроків допомагає викладач на індивідуальних заняттях (активна практика). Також студент оформлює необхідну для практики документацію.

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Всього годин	Аудиторні заняття		Самостійна робота студента
		Практичні	Індивідуальні	
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Зміст та завдання дисципліни «Педагогічна практика».				
Тема 1. Призначення, мета та завдання дисципліни «Педагогічна практика», її структура. Завдання студента – практиканта на 1 модуль.	3	2	-	1
Тема 2. Документація студента-практиканта.	4	2	-	2
Тема 3. Сучасні вимоги до викладача співу у мистецькій школі.	4	2	-	2
Тема 4. Сучасні джерела вивчення педагогічного досвіду викладачів співу.	4	2	-	2
Тема 5. Майстер-класи як одна з форм поширення та набуття педагогічного досвіду.	7	4	-	3
Тема 6. Пасивна практика. Спостереження уроків співу.	32	18	-	14
Тема 7. Підсумки проходження педагогічної практики студентами за 1 модуль.	4	2	-	2
Разом за модулем 1:	58	32	-	26
Модуль 2				
Змістовий модуль 2. Підготовка студента до проведення елементів уроку (розспівування та вивчення вокального твору з учнем) сольного співу.				
Тема 8. Завдання студента - практиканта на 2 - й модуль.	4	2	-	2
Тема 9. Ознайомлення студентів з навчальною базою (базами) практики (навчальним закладом) та шкільною документацією.	3	2	-	1
Тема 10. Відвідування та	18	12	-	6

спостереження уроків. Ознайомлення і вивчення методик (вокальної школи) викладачів співу.				
Тема 11. Вивчення системи методичної роботи, педагогічних прийомів викладача сольного співу.	32	18	4	10
Тема 12. Розспівування учня.	22	8	4	10
Тема 13. Робота з учнем над вивченням вокального твору.	22	8	4	10
Тема 14. Підсумки проходження педагогічної практики студентами за 2 модуль.	3	2	-	1
Разом за модулем 2:	104	52	12	40
Модуль 3				
Змістовий модуль 3. Вирішення студентами практичних завдань при відвідуванні та проведенні уроків сольного співу.				
Тема 15. Завдання студента-практиканта на 3 - й модуль.	4	2	-	2
Тема 16. Підготовка студента-практиканта до проведення пробних уроків.	29	12	5	12
Тема 17. Аналіз та висновки проведення пробних уроків студентом.	10	4	2	4
Тема 18. Підготовка студента-практиканта до проведення контрольних уроків студентом. Аналіз та висновки проведення контрольних уроків студентом.	40	18	6	16
Тема 19. Підготовка та проведення музично-виховного заходу. Аналіз та висновки проведення музично-виховного заходу студентом.	16	8	2	6
Тема 20. Підсумки проходження педагогічної практики студентом	9	4	1	4
Разом за модулем 3:	108	48	16	44
Всього:	270	132	28	110

Заочна форма навчання

	Кількість годин
--	-----------------

Назви змістових модулів і тем	Всього годин	Аудиторні заняття		Самостійна робота студента
		Практичні	Індивідуальні	
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Зміст та завдання дисципліни «Педагогічна практика».				
Тема 1. Призначення, мета та завдання дисципліни «Педагогічна практика», її структура. Завдання студента – практиканта на 1 модуль.	3	1	-	2
Тема 2. Документація студента-практиканта.	4	1	-	3
Тема 3. Сучасні вимоги до викладача співу у мистецькій школі.	4	1	-	3
Тема 4. Сучасні джерела вивчення педагогічного досвіду викладачів співу.	4	1	-	3
Тема 5. Майстер-класи як одна з форм поширення та набуття педагогічного досвіду.	7	1	-	6
Тема 6. Пасивна практика. Спостереження уроків співу.	32	4	-	28
Тема 7. Підсумки проходження педагогічної практики студентами за 1 модуль.	4	1	-	3
Разом за модулем 1:	58	10	-	48
Модуль 2				
Змістовий модуль 2. Підготовка студента до проведення елементів уроку (розспівування та вивчення вокального твору з учнем) сольного співу.				
Тема 8. Завдання студента - практиканта на 2 - й модуль.	4	1	-	3
Тема 9. Ознайомлення студентів з навчальною базою (базами) практики (навчальним закладом) та шкільною документацією.	3	1	-	2
Тема 10. Відвідування та спостереження уроків. Ознайомлення і вивчення методик (вокальної школи) викладачів співу.	18	2	-	16
Тема 11. Вивчення системи методичної роботи, педагогічних	32	2	1	29

прийомів викладача сольного співу.				
Тема 12. Розспівування учня.	22	3	1	18
Тема 13. Робота з учнем над вивченням вокального твору.	22	4	2	16
Тема 14. Підсумки проходження педагогічної практики студентами за 2 модуль.	3	1	-	2
Разом за модулем 2:	104	14	4	86
Модуль 3				
Змістовий модуль 3. Вирішення студентами практичних завдань при відвідуванні та проведенні уроків сольного співу.				
Тема 15. Завдання студента-практиканта на 3 - й модуль.	4	1	-	3
Тема 16. Підготовка студента-практиканта до проведення пробних уроків.	29	2	2	25
Тема 17. Аналіз та висновки проведення пробних уроків студентом.	10	1	1	8
Тема 18. Підготовка студента-практиканта до проведення контрольних уроків студентом. Аналіз та висновки проведення контрольних уроків студентом.	40	4	3	33
Тема 19. Підготовка та проведення музично-виховного заходу. Аналіз та висновки проведення музично-виховного заходу студентом.	16	2	1	13
Тема 20. Підсумки проходження педагогічної практики студентом	9	2	1	6
Разом за модулем 3:	108	12	8	88
Всього:	270	36	12	222

Самостійна робота студента передбачає повторення, осмислення, узагальнення та спрямування здобутих знань на вирішення практичних викладацьких завдань. Самостійна робота складається з різних завдань: вивчення навчального матеріалу тем, опрацювання рекомендованої методичної літератури та інформаційних джерел, роботу над складанням індивідуального плану-графіку проходження педагогічної практики, підготовку до проведення уроку, складання плану-конспекту уроку, роботу над сценарієм та постановкою музичного заходу, проведення аналізу

відвіданих уроків (структури, методи, прийоми, врахування індивідуальних особливостей учнів), визначення індивідуальних особливостей учнів (вокальні навички, характеристики голосу, музикальність, емоційність, темперамент, вокальні недоліки та їх причини).

Також студент підбирає вправи для розспівування, вокальні твори та робить методико - виконавський і вокально - технічний аналіз творів з репертуару учня.

Підготовці до вирішення практичних завдань сприяють перегляд відеозаписів майстер-класів викладачів співу, відвідування методичних заходів.

Важливим в самостійній роботі студента є переосмислення занять, які вимагають доопрацювання, або іншого методичного рішення (робота над виправленням власних педагогічних недоліків. врахування як позитивних так і недостатньо досконалих моментів), врахування зауважень та побажань викладача з практики.

Значну частину самостійної роботи студент приділяє оформленню звітної документації.

Самостійна робота сприяє закріпленню студентом здобутих знань, методичних прийомів та професійних навичок.

Політика навчальної дисципліни

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни «Педагогічна практика» є: усні опитування; практичні завдання; проведення розспівування учня; робота студента з учнем над вокальним твором; проведення уроку студентом; підготовка звітної документації; складання сценарію музично-виховного заходу з вокальними номерами; залік; екзамен; Атестаційний кваліфікаційний екзамен.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання:

поточний; підсумковий модульний; семестровий підсумковий (диф. залік, екзамен), атестаційний кваліфікаційний екзамен.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу (5 - «відмінно», 4 - «добре», 3 - «задовільно», 2 - «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ECTS – A, B, C, D, E, FX, F) - A (90 - 100), B (82 -89), C (75 - 81), D (64 - 74), E (60- 63), Fx (35 - 59), F (1 - 34).

Поточний контроль (максимальний бал за тему - 5 балів за аудиторну і 5 балів за самостійну роботу) проводиться на кожному занятті. Враховується активність студента у вирішенні практичних завдань, систематичність і своєчасність виконання завдань аудиторної та самостійної роботи, якість їх виконання, глибина та грамотність відповідей на питання; рівень підготовки та проведення уроків; користування методичною літературою та іншими джерелами інформації, наявність конспекту практичних занять, вміле застосування набутих знань при виконанні всіх видів практичної роботи.

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Бали	Критерії оцінювання
	Студент
5	Систематично, в повному обсязі, відмінно виконує завдання аудиторної і самостійної роботи. Демонструє глибокі знання теоретичного матеріалу при виконанні практичних завдань. Виконує всі обов'язки студента-практиканта на відмінному рівні. Вчасно та грамотно веде документацію. Конспект у повному обсязі.
4	Систематично та в повному обсязі виконує завдання аудиторної і самостійної роботи. Студент демонструє достатньо повні знання теоретичного матеріалу при виконанні практичних завдань. Бере активну участь в обговоренні, Намагається обґрунтовувати свою відповідь, але іноді йому не вистачає аргументації, або допускає окремі непринципові неточності та незначні помилки. Виконує всі завдання і обов'язки студента-практиканта. Вчасно та грамотно веде документацію. Конспект у повному обсязі.
3 Мінімальний поріг оцінювання	Завдання аудиторної і самостійної роботи виконано не повністю. Студент демонструє володіння основним змістом навчального матеріалу при виконанні практичних завдань. Не бере участь в обговоренні за власною ініціативою. Не вистачає аргументів, допускає значні неточності і помилки. Виконує більшу частину завдань і обов'язків студента-практиканта. Документацію заповнює не вчасно. Конспект ведеться систематично, але не в повному обсязі.
2	Завдання аудиторної та самостійної роботи виконано фрагментарно. Студент демонструє поверхове володіння змістом навчального матеріалу при виконанні практичних завдань. Не бере участі в обговоренні за власною ініціативою. У відповідях допускає значну кількість помилок, для аргументації не вистачає знань. Виконує меншу частину завдань та обов'язків студента - практиканта. Конспектування та документація заповнені фрагментарно.
1	Завдання аудиторної і самостійної роботи виконано на низькому рівні, фрагментарно і невчасно. Студент має уяву про зміст навчального матеріалу, що демонструє під час виконання практичних завдань. Виконує практичні завдання на низькому рівні. Не бере участі в обговоренні за власною ініціативою. У відповідях губиться і допускає значну кількість суттєвих помилок. Виконує окремі завдання та обов'язки студента - практиканта. Конспектування фрагментарне. Документація заповнюється невчасно і фрагментарно.
0	Завдання аудиторної і самостійної роботи не виконано. Студент не володіє навчальним матеріалом. Не виконує завдання та обов'язки студента - практиканта. Відсутній конспект лекцій та звітна документація.

Модульний (семестровий) контроль знань студентів

Модульний (семестровий) контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за семестр. Модульний контроль знань студентів (залік, екзамен) передбачає аналіз та підсумки пасивної практики (Модуль 1), проведення студентом розспівування та показ роботи з учнем над вивченням вокального твору (Модуль 2), проведення з учнем відкритого уроку (Модуль 3).

Критерії семестрового оцінювання знань студентів

Бали		Критерії оцінювання
Модуль 1 Модуль 3	Модуль 2	
27 -30	13-15	Володіє навчальним матеріалом в повному обсязі. Застосовує глибокі і ґрунтовні теоретичні знання при виконанні практичних завдань. Професійно грамотно, без помилок і в повному обсязі виконує практичні завдання. Підбирає програмні твори та технічний репертуар відповідно до індивідуальних здібностей учня. Раціонально використовує час роботи на уроці. Вміє контролювати якість звучання, визначати типові недоліки при співі учня та використовувати ефективні методи їх подолання. Обирає ефективні методи та прийоми для вирішення завдань уроку. Доречно, та у тактичній формі робить зауваження учню. Вчасно та професійно грамотно робить аналізи спостереження та складає звітну документацію.
23-26	10- 12	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом. Вміє застосовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань. В повному обсязі виконує практичні завдання, припускаючи несуттєві помилки. Підбирає програмні твори та технічний репертуар відповідно до індивідуальних здібностей учня. Час роботи на уроці не завжди використовує раціонально. Вміє контролювати якість звучання, визначати типові недоліки при співі учня та використовувати ефективні методи їх подолання. Обирає ефективні методи та прийоми для вирішення завдань уроку. Доречно та у тактичній формі робить зауваження учню. Вчасно робить аналізи спостереження та складає звітну документацію. Є несуттєві помилки.
18 – 22 Мініальний поріг оцінювання	9 Мініальний поріг оцінювання	В цілому володіє навчальним матеріалом. Частково вміє застосовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань. В повному обсязі виконує практичні завдання, але припускає помилки. Підбирає програмні твори та технічний репертуар відповідно до індивідуальних здібностей учня. Час роботи на уроці не завжди використовує раціонально. При контролюванні якості звучання,

		визначає недоліки при співі учня, але не завжди знаходить ефективні методи їх подолання. Доречно та у тактичній формі робить зауваження учню. Робить аналізи спостереження та складає звітну документацію. Є помилки.
12-17	5 – 8	Не володіє повним обсягом начального матеріалу. Намагається застосовувати свій обсяг теоретичних знань при виконанні практичних завдань. Не в повному обсязі виконує практичні завдання, припускає помилки. Підбирає програмні твори та технічний репертуар, не враховуючи всі індивідуальні здібності учня. Час роботи на уроці не використовує раціонально. При контролюванні якості звучання, не завжди визначає недоліки при співі учня, та не завжди знаходить ефективні методи їх подолання. Доречно та у тактичній формі робить зауваження учню. Робить аналізи спостереження та складає звітну документацію з значними неточностями і помилками.
1-11	1 – 4	Поверхово і фрагментарно засвоєний обсяг навчального матеріалу. Намагається застосовувати свій обсяг теоретичних знань при виконанні практичних завдань. Виконує практичні завдання, з помилками, на низькому рівні. Підбирає програмні твори та технічний репертуар, не враховуючи індивідуальні здібності учня. Час роботи на уроці не використовує раціонально. При контролюванні якості звучання, не може самостійно визначати недоліки при співі учня, та знайти ефективні методи їх подолання. Доречно та у тактичній формі робить зауваження учню. Не може самостійно зробити аналіз спостереження. Складає звітну документацію з великою кількістю помилок.
0		Не володіє навчальним матеріалом. Не розуміє суті практичного завдання і не виконує його. Відсутня звітна документація.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за всі види роботи за семестр (модуль). Максимальна кількість балів за модуль – 100.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студента з дисципліни «Педагогічна практика» враховує всі складові його навчальної діяльності:

- знання теоретичного матеріалу;
- виконання вокального репертуару;
- індивідуальне планування практичної роботи;
- показ роботи з учнем – розспівування та робота над твором;
- розробка та проведення пробних та 2-х відкритих уроків;
- участь в обговоренні відкритих уроків;
- ведення «Щоденника студента-практиканта»;
- складання характеристики учня;

- розроблення сценарію заходу;
- відвідування та аналізування уроків провідних викладачів за період практики;
- складання «Звіту» про проходження практики.

За підсумками роботи студента (Модуль 3) викладач виставляє оцінку та складає «Характеристику студента-практиканта» з аналізом рівня знань, практичних вмінь і навичок, професійної підготовки, а також аналізом його особистих якостей і психологічних властивостей.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни

Весь обсяг роботи студента за семестр підсумовується за допомогою накопичувальної системи балів. Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за знання матеріалу тем - за поточний, семестровий (модульний) контроль, ведення конспекту, з подальшим переведенням в національну систему.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за різні види завдань складає 100 балів.

Сума балів за всі види навчальної діяльності за модуль	Оцінка за національною шкалою	Шкала ECTS
90 – 100	5 Відмінно	A
82 – 89	4 Добре	B
74 – 81		C
64 – 73	3 Задовільно	D
60 – 63		E
35 – 59	2 Незадовільно	FX Для одержання кредиту потрібне доопрацювання.
0 – 34		F Необхідне повторне вивчення дисципліни

Політика академічної доброчесності. Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності.

Політика відвідування. Успішність досягнення мети навчальної дисципліни «Педагогічна практика» залежить від систематичності відвідування занять здобувачами вищої освіти. Тому пропуски занять без поважних причин неприпустимі. В разі відсутності, студент зобов'язаний опрацювати матеріал самостійно і представити викладачу на оцінювання результати виконаної роботи.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (Сольний спів) / В. Г. Антонюк. –К. –2007.–145 с.
2. Гребенюк Н. Проблеми методики формування вокально-виконавських навичок у співаків-початківців // Проблеми сучасного мистецтва і культури. Проблеми професійної педагогіки та виховання: Зб. наук. праць. – К., 1998. – 170 с.
3. Зеленецька І. Методика роботи з нечисто інтонуючими учнями на уроках музики // Мистецтво та освіта. - 2003. - № 5. - С. 27-35.
4. Кушка Я. С. Методика навчання співу: Посібник з основ вокальної майстерності. –Тернопіль : Навчальна книга –Богдан, 2010. –288 с.
5. Павлюченко П. Методологічні засади професійної підготовки виконавців народної манери співу / П. Г. Павлюченко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Педагогіка, психологія, філософія. – 2015. – Вип. 230. С. 108 – 114.
6. Михайличенко О. В. Загальні методи музичного навчання // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: Зб. наук. пр. – Вип. 27. – К.: Видав. центр КНЛУ, 2004. – 210 с.
7. Олексюк О. М. Музична педагогіка : навч. посіб. / О. М. Олексюк. – К. : ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 248 с.

Допоміжна література

1. Антонюк В. Постановка голосу: Навчальний посібник / В. Антонюк – К., 2000. –156 с.
2. Бенч-Шокало О. Г. Український хоровий спів. Актуалізація звичаєвої традиції: Навч. посібник. – К.: Ред. журналу «Український світ», 2002. – 231 с.
3. Голубєв П. Поради молодим педагогам - вокалістам / П. В. Голубєв. – К. : «Музична Україна», 1983. – 62 с.
4. Євтушенко Д. Питання вокальної педагогіки. Історія, теорія, практика / Д. Євтушенко, М. Михайлов – Сидоров. – К.: Державне видавництво «Мистецтво», 1963. – 338 с.
5. Леонтович М. Практичний курс навчання співу у середніх школах України / М. Д. Леонтович. – К. : Музична Україна, 1989. – 133 с.
6. Михайличенко О. В. Основи загальної та музичної педагогіки: теорія та історія : навч. посіб. / Сумський держ. пед. ун – т ім. А. С. Макаренка. – Суми: вид-во «Наука», 2004. - 210 с.
7. Педагогічна майстерність: Підручник / за ред. О. А. Зязюна. - К. : Вища школа, 2004. - 422 с.
8. Ростовський О. Я. Методика викладання музики в початковій школі / О. Я. Ростовський - Тернопіль: Богдан, 2000. - 215 с.
9. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька / О.П. Рудницька - К. : ППО, 2002. - 270 с.
10. Стасько Г. Системно-методичне забезпечення широкопрофільної вокальної підготовки музикантів // Вісник Прикарпатського університету.

– Вип. 3. – Івано-Франківськ: Плай, 2001. – 240 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. <https://www.youtube.com/watch?v=Gkg6OJONRoM>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=fgydLXF4wUY>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=EWH4MNZh4RM>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=q7HA43mLY8g>
5. <https://www.youtube.com/watch?v=zaWVOM-3HT8>
6. <https://www.youtube.com/watch?v=yPoMqPjNJYY>
7. <https://www.youtube.com/watch?v=XJc6wzDaRB4>
8. <https://www.youtube.com/watch?v=Ice7x4Qc2Ak>
9. <https://www.youtube.com/watch?v=7ChBV3ZialA>
10. <https://www.youtube.com/watch?v=jVIXrPmxTnA>